

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОДЕРЖАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Іноземними інвестиціями визнаються цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Іноземними інвесторами в Україні можуть бути: юридичні особи, створені відповідно до законодавства іноземних держав; фізичні особи - іноземці та особи без громадянства, які не мають постійного місця проживання на території України; міжнародні урядові й неурядові організації; інші держави; інші іноземні суб'єкти інвестиційної діяльності, визначені законом.

Найбільш поширеними видами іноземних інвестицій є: іноземна валюта першої групи Класифікатора іноземних валют; валюта України - при реінвестиціях в об'єкт первинного інвестування або в будь-які інші об'єкти інвестування; рухоме та нерухоме майно і пов'язані з ним майнові права; цінні папери, а також корпоративні права, виражені у вільноконвертованій валюті; грошові вимоги та права на вимоги виконання договірних зобов'язань, які гарантовані банками і мають вартість у конвертованій валюті; інші права інтелектуальної власності, вартість яких у конвертованій валюті підтверджена згідно із законами (процедурами) країни інвестора або міжнародними торговими звичаями, а також підтверджена експертною оцінкою в Україні, в тому числі легалізовані на території України авторські права, права на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, ноу-хау і т. ін.; права на здійснення господарської діяльності, в тому числі права на користування надрами і використання природних ресурсів, надані

відповідно до законодавства або договорів.

Іноземні інвестиції здійснюються в таких формах: участь у господарських організаціях, які створюються спільно з резидентами України, або придбання частки в діючих господарських організаціях; створення іноземних підприємств на території України, філій або інших структурних підрозділів іноземних юридичних осіб або придбання у власність діючих підприємств; придбання безпосередньо нерухомого або рухомого майна, незабороненого законами України, або придбання акцій чи інших цінних паперів; придбання самостійно або за участю громадян чи вітчизняних юридичних осіб прав користування землею і використання природних ресурсів на території України; господарська діяльність на підставі договорів про розподіл продукції; придбання інших майнових прав; спільна діяльність на підставі договорів із суб'єктами господарської діяльності України без створення юридичної особи. Допускається інвестування і в інших формах [3].

Юридичні особи (постійні представництва) усіх форм власності та видів економічної діяльності, які в звітному періоді або раніше одержали іноземні інвестиції і мають пов'язані з цим зобов'язання перед нерезидентами, щокварталу подають органам державної статистики за своїм місцем знаходження звіт за формою № 10-вез «Звіт про іноземні інвестиції до України», затверджений наказом Держкомстату України від 15.10.2003 р. №343.

Відносно іноземних інвестицій на території України встановлюється національний режим інвестиційної діяльності, за винятком, передбаченим законодавством України і міжнародними договорами України. Національний режим означає, що в іноземних суб'єктів господарської діяльності обсяг прав і обов'язків не менший, ніж у суб'єктів господарської діяльності України. Відносини з оподаткування іноземних інвесторів і підприємств з іноземними інвестиціями регулюються податковим законодавством України.

Основними етапами внесення іноземної інвестиції до статутного фонду підприємства є: оформлення засновницьких документів (змін до засновни-

цьких документів); фактичне здійснення іноземної інвестиції; державна реєстрація іноземної інвестиції.

Для створення та реєстрації підприємства з іноземною інвестицією (іноземного підприємства) подаються такі документи: реєстраційна картка на проведення державної реєстрації юридичної особи; копія рішення засновників або уповноваженого ними органу про створення юридичної особи (протокол зборів учасників (акціонерів) або рішення власника для приватного підприємства, або рішення одного учасника (акціонера) в товаристві з одним учасником (акціонером)); два примірники засновницьких документів; документ про підтвердження реєстрації іноземної особи в країні її місцезнаходження; документ, що підтверджує внесення засновниками внеску до статутного фонду юридичної особи; документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичної особи.

Придбання корпоративних прав іноземним інвестором може здійснюватися також на підставі договорів, які передбачають перехід права власності (купівлі-продажу, міни і т. ін.). Як правило, в зв'язку з цим виникає необхідність внесення змін у засновницькі документи підприємства.

У бухгалтерському обліку існують такі особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті: облік статутного капіталу починається з дати державної реєстрації підприємства; статутний фонд підприємства з іноземними інвестиціями формується за курсом, зафіксованим у засновницькому договорі; розмір статутного капіталу підлягає оцінці в грошовій одиниці України за курсом НБУ на дату здійснення операцій і не підлягає подальшому перерахунку в зв'язку зі зміною курсу іноземних валют; датою виникнення заборгованості іноземних інвесторів є дата підписання засновницького договору [4].

Внески до статутного фонду засновником-нерезидентом можуть здійснюватися шляхом внесення до статутного фонду основних засобів (нематеріальних активів, запасів), а також шляхом перерахування валютних коштів

на рахунок підприємства. Особливу увагу при цьому слід приділити перерахунку заборгованості засновників-нерезидентів по внесках до статутного фонду в зв'язку зі зміною валютного курсу.

У бухгалтерському обліку заборгованість засновників може мати різний характер: 1) у разі якщо очікується внесення до статутного фонду основних засобів (нематеріальних активів, запасів), заборгованість засновників належить до немонетарної, і отже, перерахунку не підлягає; 2) у разі якщо очікується отримання на рахунок підприємства валютних засобів, заборгованість належить до монетарних статей і підлягає перерахунку як на дату балансу, так і на дату здійснення розрахунків засновником-нерезидентом.

Оскільки внесок у статутний капітал пов'язаний з інвестиційною діяльністю, курсова різниця внаслідок перерахунку відображається у складі доходів і витрат від неопераційної курсової різниці таким чином: дебет 46 «Неоплачений капітал» кредит 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці»; дебет 974 «Втрати від неопераційних курсових різниць» кредит 46 «Неоплачений капітал».

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 р. №959-ХІІ, зі змінами та доповненнями.
2. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 р. №93/96-ВР, зі змінами та доповненнями.
3. Бутинець Ф.Ф., Жиглей І.В. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» /За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 3-тє вид., доп. І перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2006. – 388 с.
4. Гордієнко Н.І., Карпушенко М.Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей). – Харків: Страйк, 2006. – 304 с.